

Sygnatura akt III C 1396/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 28 kwietnia 2017 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie III Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSR Joanna Suhecka

Protokolant:sekretarz sądowy Joanna Schultz

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2017 r. w Szczecinie

na rozprawie sprawy z powództwa G. C.

przeciwko W. Z.

- o roszczenia z umowy pożyczki

I. zasądza od pozwanego W. Z. na rzecz powoda G. C. kwotę 537 zł (pięćset trzydzieści siedem złotych) z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 12 lutego 2015 r. z zastrzeżeniem, że odsetki za okres od dnia 1 stycznia 2016 r. nie mogą być wyższe niż odsetki maksymalne za opóźnienie;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 100 zł (sto złotych) tytułem kosztów procesu;

Sygn. akt III C 1396/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 kwietnia 2017r. wydanego w postępowaniu uproszczonym

Powód G. C. wniósł o zasądzenie od pozwanego W. Z. kwoty 878 zł z odsetkami umownymi od kwoty 728 zł od dnia 12 lutego 2015r. w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP w skali roku, z zastrzeżeniem, że odsetki te od 1 stycznia 2016r. nie mogą być wyższe niż odsetki maksymalne za opóźnienie oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Powód wskazał, że na dochodzoną kwotę składa się pożyczka w wysokości 728 zł, koszty wezwania do zapłaty i windykacji, ustalone zgodnie z § 10 pkt 3 umowy pożyczki na kwoty odpowiednio 50 zł i 100 zł. Odsetek powód zażądał od kwoty niespłaconej pożyczki.

Nakazem zapłaty z dnia 26 sierpnia 2016r. w postępowaniu upominawczym orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany złożył sprzeciw, w którym zaskarżył nakaz w całości i wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Pozwany przyznał, że strony zawarły umowę pożyczki, jednakże wyraził sprzeciw wobec próby obciążenia go kosztami pożyczki nie stanowiącymi odsetek. Wskazał, że faktyczna kwota pożyczki została powiększona o prowizję 37 zł oraz o koszt ustanowienia zabezpieczenia w postaci poręczenia w kwocie 191 zł. W ocenie pozwanego ta ostanta kwota jest rażąco wygórowana, sprzeczna z dobrymi obyczajami i interesem konsumenta, przez co znajduje do niej zastosowanie art. 385¹ § 1 k.c., a nadto powód nie wykazał, aby podjął czynności związane

z zabezpieczeniem. Niedozwoloną klauzulą umowną są również postanowienia umowy stanowiące podstawę obciążenia pozwanego opłatami windykacyjnymi w łącznej kwocie 150 zł powołując się na orzeczenia sądu ochrony konkurencji i konsumentów, który uznał, że zryczałtowane koszty związane z niewykonywaniem przez pożyczkobiorcę zobowiązania mają charakter niedozwolonej klauzuli umownej.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko zauważając, że pozwany podważył jedynie koszt udzielenia pożyczki w postaci prowizji i kosztów ustanowienia zabezpieczenia. Podstawę obciążenia pożyczkobiorcy prowizją stanowi art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011r., zgodnie z którym całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową, w tym prowizja. Warunki zabezpieczenia zostały uregulowane w umowie i zaakceptowane przez pożyczkobiorcę. Koszty postępowania windykacyjnego opierają się na zapisach umowy, a ich poniesienie potwierdza dołączone do pozwu wezwanie do zapłaty z dnia 15 marca 2016r. i protokół windykacyjny.

Na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2017r. strona pozwana przyznała, że w ramach zawartej umowy pożyczki pozwanemu została wypłacona kwota 500 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 stycznia 2015r. została zawarta umowa pożyczki gotówkowej – (...) między pozwanym W. Z. jako pożyczkobiorcą a powodem G. C. jako pożyczkodawcą, w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej – G. C. Firma Handlowo Usługowa (...). W umowie wskazano, że jej przedmiotem jest udzielenie pożyczki gotówkowej w kwocie 728 zł w okresie od 12 stycznia 2015r. do 11 lutego 2015r. Pozostawienie kwoty pożyczki do dyspozycji pożyczkobiorcy nastąpi po ustanowieniu uzgodnionego przez strony zabezpieczenia. W § 2 umowy pożyczkobiorca potwierdził odbiór kwoty pożyczki zobowiązując się do jej spłaty w sposób ustalony umową. Termin zwrotu pożyczki został ustalony na dzień 11 lutego 2015r. W przypadku gdyby termin przypadał na dzień wolny od pracy, termin ten upływał w pierwszym dniu roboczym przypadającym po tym dniu. Brak spłaty pożyczki w terminie powodował, iż zadłużenie staje się przeterminowane. Od przeterminowanego zadłużenia pożyczkodawca nalicza odsetki według zmiennej stopy procentowej stanowiącej czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku roczny. Zgodnie z § 7 umowy od kwoty pożyczki pożyczkodawca pobierze jednorazowo w dniu wypłaty kwoty pożyczki prowizję w wysokości 5 % kwoty pożyczki tj. 37 zł. Stosownie do § 7 ust. 2 kwota prowizji w wysokości 37 zł i kwota ustanowienia zabezpieczenia pożyczki w wysokości 191 zł są całkowitym kosztem pożyczki. Według § 7 ust. 5 rzeczywista stopa procentowa wynosi 9563,40 % w stosunku rocznym. W § 10 umowy postanowiono, że w przypadku niezwrócenia przez pożyczkobiorcę pożyczki w terminie pożyczkodawca może wszcząć postępowanie windykacyjne, którego koszt ponosi pożyczkobiorca. W przypadku nieuregulowania przez pożyczkobiorcę kwoty zaległości w terminie 7 dni od dnia wystawienia wezwania do zapłaty, pośrednik, w imieniu pożyczkodawcy przystąpi do czynności windykacyjnych rozumianych jako wizyty przedstawiciela pośrednika w miejscu zamieszkania lub pracy pożyczkobiorcy. Koszty związane z niewykonaniem przez pożyczkobiorcę zobowiązania wynoszą: 50 zł za wezwanie do zapłaty, 100 zł za czynności windykacyjne.

Dowód: umowa pożyczki gotówkowej k. 7; informacja z (...) k. 6

W dniu 20 kwietnia 2015r. został sporządzony przez (...) .H.U. (...) protokół windykacyjny, według którego w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy zostały przeprowadzone trzy wizyty podczas których klienta nie zastano, pozostawiono wizytówką z prośbą o kontakt.

Dowód: protokół windykacyjny k. 8

W dniu 15 marca 2016r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 957,98 zł tytułem udzielonej pożyczki.

Dowód: wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem odbioru k. 9

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się częściowo zasadne.

Powód dochodził należności z tytułu udzielonej pozwanemu pożyczki. Podstawę prawną żądania stanowił art. 720 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Zawarcie umowy nie było kwestionowane ani jej treść. Pozwany nie zaprzeczył, że została mu wypłacona kwota 500 zł, a przed wypłatą pożyczki potrącona prowizja 37 zł i 191 zł tytułem kosztów zabezpieczeń. Te dwie należności pozwany zakwestionował powołując się na art. 385¹ § 1 k.c. oraz podnosząc, że fakt dokonania zabezpieczenia oraz jego koszt nie został wykazany.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. do uznania danego postanowienia umownego za niewiążące konieczne jest łączne występowanie czterech przesłanek: postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione; postanowienie zostało ukształtowane w ten sposób, że prawa i obowiązki stron pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami; ukształtowane prawa i obowiązki stron rażąco naruszają interesy konsumenta; postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron. Według § 2 jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta strony są związane umową w pozostałym zakresie. Według § 3 niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. Stosownie do § 4 ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Nie ulegało wątpliwości, że pozwanemu przysługiwała pozycja konsumenta. Wynikało to z treści umowy, pozwany bowiem zawarł umowę jako osoba fizyczna, a powód w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Uznać także należy, że – jako że powód w ramach tej działalności udzielał między innymi pożyczek gotówkowych – treść umowy opierała się na stosowanym przez powoda wzorcu, dowody przeciwne nie zostały stosownie do art. 385¹ § 4 k.c. przedstawione. Postanowienia dotyczące prowizji i kosztów zabezpieczenia nie dotyczą głównych świadczeń stron, gdyż zakres tego pojęcia należy odnosić do elementów przedmiotowo istotnych danego rodzaju umowy, w tym przypadku określonych w art. 720 § 1 k.c., a przepis ten nie przewiduje tego rodzaju świadczeń jako głównych świadczeń z tytułu umowy pożyczki.

Pozostało do rozstrzygnięcia, czy postanowienia umowy w zakresie prowizji i kosztów zabezpieczenia kształtują obowiązki pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jego interes jako konsumenta. Za niedozwoloną klauzulę należy uznać takie postanowienie, które w sposób nierównomierny rozkłada prawa, obowiązki lub ryzyko między stronami prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej.

Zdaniem Sądu brak jest podstaw do takiej konkluzji w odniesieniu do postanowienia określającego prowizję. Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. W tych granicach strony umowy pożyczki uprawnione są do ujęcia w umowie postanowień obejmujących wynagrodzenie (opłatę) za udzielenie pożyczki. Dopuszczalność prowizji jako kosztów pożyczki przewiduje również art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim, mający zastosowanie do umowy stron. Sprzeczność z dobrymi obyczajami i rażące naruszenie interesu konsumenta może wynikać z wysokości prowizji. Jednakże w danym przypadku prowizja została ustalona na poziomie 5% w kwocie 37 zł. Nie jest to istotne obciążenie nawet uwzględniając, że kwota pożyczki nie była znaczna, a okres jej udzielenia wynosił 30 dni. Dla porównania Sąd wskazuje, że najniższa opłata sądowa w sprawach cywilnych wynosi 30 zł czyli niewiele mniej. Nie sposób uznać, iż tak określona prowizja narusza interes konsumenta i to w sposób rażący.

Do odmiennych wniosków należy dojść w przypadku kosztów zabezpieczenia, albowiem stanowią one ponad 26 % kwoty pożyczki udzielonej na okres 30 dni. To przede wszystkim ten koszt spowodował, że rzeczywista roczna stopa procentowa pożyczki wyniosła, zgodnie z § 7 ust. 5 umowy 9563,40 zł. Już sama wysokość kosztów

zabezpieczenia w kontekście wysokości pożyczki i jej okresu wskazuje na rażące naruszenie interesu pozwanego wobec niewspółmierności kosztów udzielenia pożyczki do głównych świadczeń na rzecz pozwanego. Poza tym, w umowie został wskazany wyłącznie koszt zabezpieczenia bez podania, jakiego rodzaju jest to zabezpieczenie. Zapis ten narusza dobre obyczaje, bowiem przyznaje na rzecz pożyczkodawcy prawo jednostronnego wyboru sposobu zabezpieczenia, a nadto poddaje w uzasadnioną wątpliwość, czy koszt zabezpieczenia został ustalony odpowiednio do rzeczywistych i celowych wydatków w tym zakresie. Niezależnie od tego stwierdzić należy, że powód poza powołaniem się na zapisy umowy w żaden sposób nie wykazał, że koszt w kwocie 191 zł poniósł i to mimo tego, że pozwany podniósł taki zarzut w sprzeciwie.

W odniesieniu do kosztów windykacji Sąd stoi na stanowisku, że egzekwowanie wpłat od pożyczkobiorców na drodze postępowania windykacyjnego prowadzonego przez pożyczkodawcę nie jest typową formą egzekwowania świadczeń od dłużników. Decyzja o podjęciu takich czynności nie powinna zatem co do zasady obciążać finansowo drugiej strony, gdyż nie są to koszty niezbędne do realizacji umowy. Ponadto koszty monitów i wezwań do zapłaty należy raczej zakwalifikować jako koszty mieszczące się w ramach obowiązku współdziałania stron przy wykonywaniu zobowiązania, zgodnie z art. 354 § 2 k.c. Ponadto określenie wysokości kosztów wezwań i czynności windykacyjnych w sposób ryczałtowy, bez powiązania z ich rzeczywistymi może zostać potraktowane jako naruszające rażąco interes konsumenta, w szczególności, gdy koszty te są nieadekwatne do uzyskanych przez niego świadczeń i mogą stanowić źródło dochodu drugiej strony.

W danym przypadku zastrzeżenia budzi wysokość ryczałtowych kosztów czynności określonych w § 10 ust 3 umowy. Za wezwanie do zapłaty została ustalona kwota 50 zł, a za czynności windykacyjne 100 zł. Łącznie kwoty te stanowią prawie 1/4 wartości pożyczki. Powód w żaden sposób nawet nie uwiarygodnił, iż takie lub zbliżone były przewidywane koszty owych czynności.

Ponadto zgodnie z § 10 ust. 1 umowy w przypadku nieuregulowania przez pożyczkobiorcę kwoty zaległości w terminie 7 dni od dnia wystawienia wezwania do zapłaty, pośrednik, w imieniu pożyczkodawcy przystąpi do czynności windykacyjnych rozumianych jako wizyty przedstawiciela pośrednika w miejscu zamieszkania lub pracy pożyczkobiorcy. Postanowienie to przewiduje dwie fazy postępowania windykacyjnego: wezwanie do zapłaty i czynności windykacyjne w miejscu zamieszkania lub prac pożyczkobiorcy. Przy czym przystąpienie do drugiej fazy uwarunkowane jest wykonaniem pierwszej fazy czynności windykacyjnych. Powód nie wykazał, że przed przystąpieniem do czynności windykacyjnych w terenie skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty. Wezwanie złożone w sprawie, na które powołuje się, jest ostatecznym wezwaniem do zapłaty pod rygorem wszczęcia postępowania sądowego i zostało sporządzone prawie rok od daty protokołu windykacyjnego, czyli ok. rok po tym, jak - według powoda - czynności windykacyjne w terenie były podejmowane. Jeśli natomiast chodzi o windykację terenową to zdaniem Sądu przedstawiony protokół windykacyjny nie może zostać uznany za dowód potwierdzający jej przeprowadzenie zgodnie z umową oraz uwiarygodniający wysokość kosztów w tym zakresie. Zważyć należy, że zgodnie z umową czynności windykacji terenowej miał wykonywać pośrednik, z protokołu jednak to nie wynika. W nagłówku po lewej stronie, w miejscu gdzie podaje się dane osoby sporządzającej dokument, zostały wskazane dane powoda. Nie jest wiadomo kwot podpisał dokument. Poza tym dokument ten nie zawiera żadnych informacji na temat wysokości kosztów czynności w nim ujętych.

Z powyższych względów powództwa co do roszczenia o zapłatę kwoty 191 zł z odsetkami i kwoty 150 zł, nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pozostałym zakresie powództwo należało uwzględnić. Pozwany przyznał, że otrzymał na podstawie umowy 500 zł, nie wykazał, że kwotę tę zwrócił, nie podnosił nawet tego rodzaju twierdzeń. Wobec tych okoliczności i niespornego faktu zawarcia umowy żądanie pozwanego oddalenia roszczenia w całości należało uznać za oczywiście niezasadne. Do kwoty 500 zł należało także dodać potrąconą od kwoty pożyczki prowizję w wysokości 37 zł. Zasadne było także roszczenie o odsetki, określone w § 6 ust. 2 umowy, ograniczone co do wysokości na podstawie art. 481 § 2¹ k.c. od dnia następnego od terminu spłaty określonego w umowie.

Z przedstawionych przyczyn Sąd orzekł jak w punkcie I i II sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. przy przyjęciu, że powód wygrał sprawę w ok. 61%. Na poniesione przez niego koszty postępowania składała się opłata od pozwu – 30 zł i koszt działania pełnomocnika procesowego – 360 zł wynagrodzenie w stawce minimalnej i 17 zł opłata od pełnomocnictwa, łącznie 407 zł. Pozwany poniósł koszty działania pełnomocnika procesowego w analogicznej wysokości tj. 377 zł. Po stosunkowym rozliczeniu ustalono, że pozwany winien zwrócić powodowi kwotę 100 zł.